

experiment, og jeg troer heller ikke, at der er nogen Grund for Thinget til at gjøre det. Jeg troer nemlig, at ethvert Medlem i Thinget kan have den velbegrundede Overbeviisning, at dersom den Forudsætning, som den ærede Ordfører gik ud fra, var virkelig, saa vilde dette Udkast til en Skolelov ikke have ligget for. Der er nemlig en meget væsentlig Ting, som maa tages i Betragtning ved Bedømmelsen af det foreliggende Udkast, og det er, at det netop indeholder det, der klart og bestemt betegner den Retning, hvori den Minister, som har forelagt det, vil gaae; og man kan derfor paa ingen Maade gjøre det Tankeexperiment, at sige, at det samme Udkast kunde have været forelagt af en anden Minister, som ganske sikkert efter sin Anskuelse aldrig vilde have indbragt det — det troer jeg, at den ærede Ordfører selv vil erkjende. Der er derimod en Bemærkning, som jeg nødvendigviis maa gjøre med Hensyn til, hvad den ærede Ordfører udtalte. Han siger, at han til det Øverste vil bekjempe det Grundforhold mellem de foreslaaede Amtsskoledirectioner og Skoleraadene, som er givet i Ministeriets Udkast til denne Paragraph, og at han vil fraraade Thinget at gaae ind derpaa, for at forebygge en saadan kirkelig og geistlig Indflydelse paa Skolevæsenet, som under andre mulige Cultusministeres Overbestyrelse kunde blive høist skadelig. Jeg har som Minister erklæret, at jeg ikke vil kunne tilraade en Lovbestemmelse som den, der er foreslaaet af Udvalgets Fleertal og som gaaer ud paa, at Amtsskoledirectionerne ikke skulle oprettes, og i en saadan Erklæring ville vistnok de fleste af Thingets ærede Medlemmer see nogen Sandsynlighed for, at et saadant Forslag ikke vil blive ophøiet til Lov. Det maa jo desuden erindres, at, for at Forslaget kan blive Lov, maa Sagen gaae gennem det andet Thing, og altsaa vil ikke Afgjørelsen her i dette Thing være den bestemmende for den Skikkelse, hvori Loven skal forelægges H. S. Majestæt. Dersom det af mig forelagte Lovforslag ikke bliver til Lov, hvilken bliver da Stillingen med Hensyn til Skolevæsenet? (Ordføreren: Den nærværende!), ja, den nærværende; men saa bliver Spørgsmaalet,

om ikke den nærværende Skikkelse af Skolevæsenet netop kan benyttes paa en saadan Maade, som den ærede Ordfører i sit Tankeexperiment gik ud fra; jeg troer, at det maa erkjendes, at den kan benyttes fuldkommen og ganske anderledes end den Ordning, som er tilsigtet ved det foreliggende Udkast. Jeg troer ganske sikkert, at dette maa indrømmes. Jeg maa paa det Bestemteste fremhæve, at naar man lægger saa stor Vægt paa, at der her er Tale om at skabe en ny kirkelig Institution, at jeg ikke finder, at man med nogen Ret kan kalde den omhandlede Institution, Amtsskoledirectionerne nemlig, for ny i den Forstand, hvori dette Udtryk i Almindelighed bruges; thi her er jo ikke Tale om Andet end om en Samvirken af de Mænd, som altid have havt med Tilsynet af disse Sager at gjøre, og Udvalget har jo selv meent, at en saadan Samvirken af disse Mænd, endog saa uden Meddeeltighed af det verdslige Element, Amtmanden, kunde gaae for sig. — Men det kan heller ikke med Rette siges, at Udkastets Mening skulde være at skabe et nyt, forstærket geistligt Element til Indvirkning paa Skolevæsenet; thi dersom det havde været Meningen, er det aabenbart, at Ministeriet med Hensyn til Mindretallets Forslag ikke kunde have yttret sig saaledes, som fra min Side er skeet; thi det vil dog neppe med nogen Berettigelse kunne paastaaes, at Ministeriets Duffer skulde gaae ud paa, at den geistlige Indflydelse fik en overvældende Betydning, naar jeg har erklæret mig for at kunne gaae ind paa et Forslag, ifølge hvilket det geistlige Element i Skoledirectionerne bliver stillet numerisk i en bestemt Minoritet. Hvad der er det Afgjørende for mig med Hensyn til min Opfattelse af Lovudkastet i det Hele, det er netop den Betragtning, at Skoleraadet ved en umiddelbar Samvirken med de Mænd, som hidtil have havt det stadige Tilsyn med Skolerne, vil høste godt af deres Erfaring, navnlig af det geistlige Elements Kjendskab til Forholdene — man maa jo haabe, at det verdslige Element ogsaa efterhaanden vil tilvende sig det samme Kjendskab. — Det er denne umiddelbare Samvirken af disse Myndigheder ved Lovens